



Kopie hnízda čápa bílého zdobí expozici Národního muzea v Praze

# Čapí hnízdo pro Národní muzeum Praha

*Chystáte se v létě na výlet do Prahy? Pak určitě doporučuji mezi turistické cíle zařadit i návštěvu nově zrekonstruované hlavní budovy Národního muzea Praha. Kousek nad sochou svatého Václava v horní části Václavského náměstí, pár minut chůze od Hlavního nádraží Praha najdete loni nově otevřenou přírodovědnou expozici „Zázraky evoluce“.*



Manželé Makoňovi s dcerou Haničkou při slavnostním otevření nové expozice

**M**oderně a velmi pěkně zpracovanou přírodovědnou expozici obsahující od nerostů, přes ryby, plazy a ptáky i největší žijící savce najdete pod jednou střešou spolu s dalšími národopisnými expozicemi. To vše v nově opravené hlavní budově Národního muzea s unikátní vyhlídkou na Václavské náměstí.

A co že má otevření nové přírodovědné expozice „Zázraky evoluce“ v Národním muzeu společného s naším spolkem a Záchranou stanicí živočichů Plzeň? Je to jednoduché, čapí hnízdo, které nemůžete v nové expozici přehlédnout. Je naším dílem a pochází původem právě z Plzně! Rekonstrukcím, úpravám, opravám a výstavbě nových hnízdních podložek, konstrukcí, sloupů a samotných hnízd čápů bílých i černých se náš spolek věnuje již od roku 1994. Za tu dobu jsme v rámci projektu druhové ochrany vyrobili či zrekonstruovali přes 300 čapích hnízd po celé ČR. Na podzim roku 2021 k těm opravdovým hnízdům přibýlo i jedno zvláštní hnízdo, na kterém se z vajíček malá čápa nevylíhne, a to je právě hnízdo v Národním muzeu Praha.

Když nás kolega RNDr. Jaroslav Cepák, jeden z hlavních kurátorů nové expozice „Zázraky evoluce“, v roce 2019 oslovil s dotazem, zda bychom dokázali vymyslet a zrealizovat přesnou kopii hnízda čápa bílého, byla to pro nás velká čest a výzva



**Stavba hnízda v expozici Národního muzea znamenala 8 hodin trpělivé práce**



**Stavbě předcházela sběr klacků a stavebního materiálu**



**Horní část hnízda tvoří opracovaná voděodolná překližka**

zároveň! V tu dobu jsme měli za sebou už výrobu tří čapích hnízd pro film *Tmavomodrý svět* od Jana Svěráka a samozřejmě několik desítek napodobenin pro samotné čápy. Ale hnízdo do expozice Národního muzea, hnízdo, na které se budou chodit dívat celé generace Čechů a tisíce zahraničních návštěvníků ročně, dávalo této nabídce úplně jiný rozměr!

### Jak se staví „ptačí sen“

Dlouho jsem přemýšlel nad technickým provedením konstrukce hnízda tak, aby vyhovovalo zadání a plnilo svůj účel. Prohlédl jsem stovky fotografií opravdových hnízd z našeho archivu, pomocí dronu nafotil hnízda další a vše pečlivě konzultoval s kolegy i lidmi, kteří se čápům dlouhodobě věnují a kroužkují jejich mláďata. Zároveň jsme vše probírali a diskutovali v širokém týmu našich lidí, s projektantem, architektem i kolegou RNDr. Cepákem, který akci dozoroval.

Na základě získaných informací jsme pak dva roky sbírali klacky a stavební materiál. Vše bez listů a přesně tak, jak to dělají čápi. Tu větvičku z jabloně, tu z trnky, šípku, ořechu, břízy, lípy – prostě všechno, na co čápi po svém přiletu z afrického zimoviště v naší české přírodě narazí a mohou sebrat. Stovky větviček a klacků jsme pak sušili a svazovali v jednotlivé snopy. Ve

finálním objemu jsme nachystali půl kubíků klacků a jedné palety. K tomu pytel kvalitního, ručně sušeného sena z vybrané dlouhé trávy a jemnější vystýlku do hnízdní jamky pod vajíčka naprosto přesně tak, jak to dělají čápi. To vše jsme chystali dva roky a mezi tím pracovali i na kovové konstrukci vnitřní výztuže hnízda. A zase jsme nebyli daleko od reality a technologie, kterou používáme pro opravdová venkovní hnízda čápů. Kovový rošt, netkaná geotextýlie, povrchová úprava v práškové barvě. Jen horní část hnízda nebyla tvořena klasickou hlínou, kompostem a travním drnem, ale dřevěnou, uměle vymodelovanou a opracovanou voděodolnou překližkou. Složil jsem jí ze tří samostatných desek tak, abych docílil trojrozměrného korpusu s pěknou hnízdní jamkou. Vše se modelovalo ručně, přímo na míru, podle velikosti reálného čapího hnízda. Následoval ochranný nátěr a příprava na nalepení sena. Dřevěný hořejšek hnízda pak zároveň posloužil jako fixační prvek, který přitáhl větve ke spodnímu kovovému roštu, a tak vše opravdu vypadalo a drželo pohromadě, jako kdyby hnízdo stavěli čápi.

Den „D“ byl stanoven na pátek 9. 7. 2021. Deset dní před tím jsme veškerý materiál pro domluvě navezli do MRAZÍREN Plzeň – Dýšina a.s., kde nám jej bezplatně deset dní zmrazili na -27 °C. Následoval odvoz veškerého materiálu k budově Národního muzea Praha na Václavském náměstí. Paletu materiálu bylo třeba nanést přímo do expozice a mohli jsme začít stavět. Rošt, klacek po klacku, tak jako je nosí čápi, větev přes větev proplétat po obvodu hnízda. Vše jsme poté zakončili dřevěnou deskou s vycpaným párem čápů bílých a třemi bílými vajíčky. Celkem 8 hodin jsme strávili samotnou výrobou a instalací hnízda v nové expozici. Kolegové z muzea následně ještě dokončili bílou barvou stopy po čapím trusu, přidali do hnízda čápů ještě hnízdo vrbců a vše zakonzervovali speciálním postřikem. Technici osadili zábradlí a umístili informační tabulku.

Dne 2. 9. 2021 jsme se pak všichni sešli na slavnostním otevření nové expozice „Zázraky evoluce“ a s patřičnou hrstí i pokorou zároveň naše hnízdo Národnímu muzeu a národu „předali“. Jsem opravdu rád, že jsem u toho všeho mohl být. A také, že dnes mohu hrdě říci: I tohle čapí hnízdo dělali lidé z DES OP a Záchrané stanice živočichů Plzeň.

Děkujeme za tu unikátní příležitost!

■ Karel Makoř